Universitetet i Bergen
Det medisinsk-odontologiske fakultet

	Styresak: 21/13
Sak nr.:12/6347	Møte: 20.2.13

Senter for fremragende forskning (SFF) – organisering og oppstart

SFF-ordningen er et av Forskningsrådets fremste virkemidler for å fremme forskning av høy kvalitet og ble i 2011 utlyst for tredje gang. Resultatet ble klart i november 2012, med tilslag for 2 SFF koordinert ved fakultetet, noe som er et svært godt resultat. De to sentrene som koordineres fra fakultetet er:

Centre for Cancer Biomarkers (CCBIO) ved senterleder professor Lars Andreas Akslen har som mål å flytte grensene for vår kunnskap om hvordan kreftceller og deres fysiske naboceller samhandler. Senteret skal utvikle ekspertise for identifisere biomarkører som kan brukes for å lokalisere og behandle aggressiv kreft. Årlig budsjett fra NFR for prosjektet er ca 17 millioner kroner.

Centre for Intervention Science in Maternal and Child Health (CISMAC) ved senterleder professor Halvor Sommerfelt fokuserer sin forskning på helsen til mor og barn i lav- og inntektsland. Hvert år dør 8 millioner barn i disse landene. Mange kvinner dør i forbindelse med fødsler. Dødsfall, sykdommer og fødselskomplikasjoner kunne vært unngått med enkle midler. Senteret skal bidra til å forbedre helsen for mor og barn ved å studere effekten av helsetiltak i land sør for Sahara og i Sør-Asia. Årlig budsjett fra NFR er ca. 17,5 millioner kroner.

I tillegg deltar Det medisinsk-odontologiske fakultet og Det psykologiske fakultet UiB, i et SFF-senter koordinert ved UiO:

Norwegian Centre for Mental Disorders Researchs virksomhet ved fakultetet koordineres av professor Vidar Steen. Siden antikken har menneskene kjent til symptomene på schizofreni og bipolare lidelser, og visst at de ofte går i arv. Likevel finnes det ingen pålitelige biologiske markører for disse lidelsene. Grunnforskere og kliniske forskere vil bruke moderne genteknologi, nyere funn fra hjerneforskningen og registerdata for å få frem ny kunnskap. Årlig budsjett fra NFR er ca. 17,5 millioner kroner, hvorav fakultetets andel er rundt en tredjedel.

Rammebetingelser for SFF-ordningen fremgår av dokumentet «Sentre for fremragende forskning - Krav og retningslinjer» (Norges forskningsråd 28.02.11) (vedlegg). Vertsinstitusjonen (UiB) er prosjektansvarlig i kontrakten og har det praktiske, faglige og økonomiske ansvaret for etablering, drift og avvikling av senteret. Vertsinstitusjonen er NFRs part i avtalen som inngås.

Organisering og ledelse

Ifølge NRFs retningslinjer skal SFFene legges som en del av fakultetets organisasjon, på en slik måte at senterets faglige målsetting kan oppnås. Ved MOF legges SFFene organisatorisk til grunnenhet ved fakultetet. Sentrene legges til ett institutt, og følger ledelseslinje til instituttleder, men er samtidig knyttet direkte til fakultetets ledelse ved at dekan er styreleder for senterstyrene.

Centre for Cancer Biomarkers som starter opp 1. juli i år, legges organisatorisk til Klinisk institutt 1. Centre for Intervention Science in Maternal and Child Health legges til Institutt for global helse og samfunnsmedisin. Oppstart for dette senteret er lagt til høstsemesteret 2013. Fakultetets aktivitet i Norwegian Centre for Mental Disorders Research legges til Klinisk institutt 2. Oppstart for senteret er juli 2013.

Sentrene ledes av en senterleder og selv om disse rapporterer til instituttleder, skal senterleder ha stor faglig selvstendighet og utvidede fullmakter. Dette må sees i sammenheng med to saker om kalling til 1404 professorkode på dette styremøtet. Senterleder skal ha en tydelig påvirkning på rekruttering til senteret. Det er UiBs og fakultetets ansvar at det foreligger klare retningslinjer for senterets virksomhet mht. ansvar, myndighet og oversikt over fullmakter som er gitt styre og senterleder.

Sentrene skal ha et styre som ledes av dekan. Det fremmes egen styresak til maimøtet med styrenes sammensetning, mandat og rapporteringslinjer. Styrets viktigste funksjon er å sikre at vertsinstitusjonen vil kunne påvirke senteret gjennom representasjon i styret.

Alle tre SFFer har operasjonalisert forhold rundt ledelse, styrende organer og organisering. Beskrivelsene er noe forskjellige, og de gjennomgås nå sammen med senterlederne. Beskrivelsene må sees i lys av retningslinjer som UiB legger for etableringsfasen.
CCBIO har nodeledere på tvers av tre institutt, og aktivitet ved alle tre; Klinisk institutt 1 (senterleder, to nodeledere, og organisatorisk plassering av senteret), Klinisk institutt 2 (fire nodeledere) og Institutt for biomedisin (tre nodeledere).
CISMAC har skissert et konsortium (hvilket er særskilt behandlet i NFR-retningslinjene). Senteret har en kompleks organisering med aktivitet på flere kontinenter. Dette får konsekvenser for organisering og administrative forhold som økonomi.
Ved UiOs SFF Norment (OUS) er Vidar Steen en av to likestilte "co-directors", som sammen med direktør utgjør ledergruppen innenfor de 8 Core Researchers.

Administrative forhold og økonomi

Sentrene skal ha et godt administrativt støtteapparat ved eget institutt, og en administrativ-faglig lederfunksjon. Begge sentrene er i rekrutterings av en slik stilling, som prosjektleder med ønske om PhD-kompetanse. Administrativ leder plasseres i senteret, og rapporterer faglig til senterleder.

Administrasjonene ved K1 og IGS er allerede involvert i etableringsfasen, ved både administrasjonssjefene og prosjektøkonomene. Begge disse instituttene fikk styrket sine administrasjoner med en halv prosjektøkonomstilling i innplasseringsprosessen i omstillingen Framtidens fakultet. Også fakultetsadministrasjonen, særlig ved Forskningsseksjonen, Økonomiseksjonen, Rekrutteringsseksjonen og ved kommunikasjonsrådgiver har det vært god dialog, administrativ planlegging og oppfølging med senterledelsen.

Erfaring fra tidligere SFFer viser at økonomistyringen ved sentrene er utfordrende, og at den eksterne økonomien blir betydelig større enn NFR-bevilgningen. Arbeidet som nå pågår med økonomistruktur, rutiner for økonomistyring og fullmaktsstruktur er derfor av stor viktighet. Sentrenes økonomistruktur er ikke helt avklart, men det legges opp til at all økonomi kanaliseres til vertsinstituttet. Hva som eventuelt kanaliseres videre til andre institutt avklares og avtalefestes. SFFene har de samme forvaltningskrav som all øvrig universitetsaktivitet, og det legges opp til å benytte ordinære rutiner for administrasjonen.

UiB-ledelsens finansiering av de to fakultets-SFFene fremgår av vedlagte brev (datert 12.03.13).

Det bevilges 12,5% av NFR-tildelingen til hvert av sentrene, hvorav 6,25% gis direkte til sentrene. 6,25% overføres til fakultetet. Det foreslås til Fakultetsstyret at disse 6,25% (ca 1 mill for hvert av sentrene) dekker deler av fakultets egenandeler til SFFene, som er et betydelig antall rekrutteringsstillinger, totalt 50 årsverk stipendiatstillinger og 38 årsverk postdoc stillinger for disse to sentrene (fullmaktsbrev vedlagt). Totalt i 10-årsperioden vil disse 88 årsverk med rekrutteringsstillinger innebære kostnader på nærmere 65 mill, eller omtrent 6,5 mill årlig.

Universitetets sentrale avsetning til NORMENT er ikke avklart.

Adressering av publikasjoner er et annet område der det må foreligge transparente retningslinjer ved fakultetet. Senteradressen er ved vertsinstituttet, men slik det ser ut så langt, er det mulig med samadressering.

Arealer

CCBIO vil lokaliseres i arealer i Sentralblokken i nærhet til patologifagfeltet. Arealene disponeres i dag av Regional komite for forskningsetikk (REK) og vil bli klar for innflytting for CCBIO når nye lokaler i Armauer Hansens Hus er klare for å ta imot REK, noe som er prosjektert til mai 2013. CISMAC lokaliseres i arealer 4. etasje i Overlege Danielsens Hus, og disse vil stå ferdig i september 2013. Utgifter til oppgradering av begge sentrenes lokaler er gitt støtte til fra universitetsledelsen.

Forslag til vedtak:

1. Fakultetsstyret vedtar at 6,25% av UiBs bidrag til SFFene benyttes til å dekke deler av fakultetets egenandeler i SFFene slik det er beskrevet i styresaken.
2. Det arbeides videre med etablering av CCBIO, CISMAC og fakultetets aktivitet i NORMENT etter rammene som er skissert i saksforelegget.
3. Fakultetsstyret ber seg forelagt sammensetning og mandat for SFF-styrer i maistyremøtet.

nim/inse 03.04 2013

Vedlegg:
Fullmaktsbrev til SFFene datert 01.06.2011
Budsjettbrev fra rektor datert 12.03.13
Sentre for fremragende forskning - Krav og retningslinjer